

۱۶۹۲
۱۶۹۲

اهمیت «وفای به عهد» از دیدگاه آیات و روایات

جمه‌وری ۳۱/ خرداد ۸۶

اکرم همتیان

صداقت واژه ای زیبا و دلنشین است که همه انسانها به آن علاقمند بوده و حاکمیتش را در همه ابعاد آرزو دارند. صداقت در گفتار و راستی در کردار اوصافی هستند که اگر در جامعه جاری شوند آلودگی و بی اعتمادی را زمین گیر کرده و به جای آن پاکی و صفا را برقرار می سازند .

صدق و راستی نکته مهمی در زندگی افراد است و می تواند سرمنشا و عامل تعیین کننده ای برای سایر اعمال نیز به حساب آید به همین خاطر پروردگار عالم هم خودش را با این ویژگی معرفی فرموده :

«ولقد صدقکم الله وعده ...» (۱) و هم رسولان و رهبران دین خود را به تخلق و تاسی به این امر مهم توصیه کرده و فرموده است دائما بگوئید « رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی منخرج صدق و اجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا » (۲) .

تا اینکه از پشتوانه قدرتی مطمئن و بزرگ مانند پروردگار بهره مند بوده و پیروزی و نصرت شما تضمین گردد . خداوند در جاهای مختلف قرآن پیامبران را به عنوان افرادی صدیق و مطمئن معرفی نموده که همگی دلالت بر حساسیت این رفتار کلیدی در زندگی رهبران است . به عنوان مثال در باره حضرت ابراهیم (ع) می فرماید « : واذکر فی الکتاب ابراهیم و انه کان صدیقا » (۳) اما وفای به پیمان و صدق در وعده یکی از جلوه های مهم صداقت است که باید همواره در روابط اجتماعی انسانها متداول بوده و تحکیم آن با همت آحاد جامعه بویژه مدیران آن دنبال شود و آنچه در اسلام مورد تصریح و تاکید قرار گرفته است وجوب وفای به عهد در تمام پیمان ها است که میان افراد با یکدیگر و یا افراد با پروردگار بسته می شود به این شکل که تمام پیمان های الهی و انسانی اعم از عقیدتی سیاسی اقتصادی اجتماعی و مانند آنها در همه حال محترم بوده و بایستی مطابق قرار عمل گردند .

امام صادق (ع) می فرماید : « سه چیز است که خداوند به هیچ کس اجازه مخالفت به آن را نداده است . ادای امانت در مورد هر کس خواه نیکوکار باشد خواه بدکار نیکی به پدر و مادر خواه نیکوکار باشد خواه بدکار وفای به عهد در باره هر کس خواه نیکوکار باشد خواه بدکار » (۴) بی شک وفای به عهده از اساسی ترین بخش های

این نیست که این عمل شاخصی گویا و پرچمی عیان برای معرفی بندگان برجسته و صالح است تا اینکه همگان بدانند که نیکوکاری فقط روی به سمت راست و چپ گرداندن و عبادات ممتد ویی اثر نیست بلکه ویژگی دیگری نیز به نام وفای به عهد نیز وجود دارد که مقرین رامعرفی کرده و آنها را در خطه دینداران واقعی قرار داده است .

«لیس البر ان تولو وجوهمکم قبل المشرق و المغرب ولكن البر من امن بالله و الیوم الاخر و الموفون بعهدهم اذا

عاهدوا الله » (۸)

مهم هماهنگی بین گفتار و عملکرد است و هیچ گاه نباید این دو مقوله حتی یک قدم باهم فاصله داشته باشند و از آن مهم تر باید عقیده ای راسخ و مطمئن نیز بر آنها سایه افکننده باشد تا مدلی مناسب از یک انسان متعهد که کردار آن مبتنی بر صداقت و راستگویی باشد ارائه گردد. یقیناً آنکه درانجام رسالت خویش راستگوتر از همه است پروردگار عالم است که هیچ گاه در وعده های او تخلف دیده نشده و همیشه اصدق الصادقین بوده است که بایستی بهترین سرآمد برای رهبران جامعه باشد « و من اصدق من الله حدیثاً (۹) تخلف در وعده ها انسانها را به خطر انداخته و حتی دین آنها را با اشکال جدی روبرو می نماید تاجایی که پیامبر اکرم (ص) فرمود: « لادین لمن لاعهدله: هرکس عهد و پیمان ندارد دین ندارد » (۱۰) باید دانست ارزش اجرای پیمان ها بستگی به زمان اجرای آنها دارد زیرا اگر تعهدی به اجرا درآید ولی در زمان آن تعلل یا تاخیری ایجاد شود اعتبار خود را از دست داده و از اثر واقعی آن کاسته می شود. اصولاً زمان تعهدات جزئی از معاهده ای است که به صورت شفائی یا کتبی منعقد می گردد و به همین خاطر برای آن بایستی ارزش خاصی قائل شد و به تحقق آن وفادار بود .

پی نویسیها :

1- آل عمران آیه ۱۵۲	6- نهج البلاغه نامه ۵۳
2- اسرا آیه ۸۰	7- معارج آیه ۳۲
3- مریم آیه ۴۱	8- بقره آیه ۱۷۷
4- اصول کافی جلد ۲	9- نسا آیه ۸۷
5- سفینه البهار جلد ۲	10- بحار الانوار جلد ۱۶